

Zmarł abp Ignacy Tokarczuk

30.12.2012

Abp Ignacy Tokarczuk (1 II 1918 r. - 29 XII 2012 r.)

Arcybiskup Ignacy Tokarczuk urodził się 1 lutego 1918 r. w Łubiankach Wyższych koło Zbaraża. W 1925 r. rozpoczął naukę w szkole powszechnej w rodzinnej miejscowości. Od roku szkolnego 1931/1932 uczył się w Państwowym Gimnazjum im. Henryka Sienkiewicza w Zbarażu. Maturę zdał w 1937 r. Następnie wstąpił do lwowskiego Seminarium Duchownego oraz został studentem Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.

Wybuch II wojny światowej zmusił alumna Tokarczuka do przerwania studiów.

17 września 1939 r. Łubianki Wyższe, gdzie wówczas przebywał, zostały zajęte przez wojska sowieckie. Zagrożony poborem do Armii Czerwonej, na początku 1940 r. zaczął się ukrywać. Do Lwowa powrócił we wrześniu 1940 r. Dzięki sfalszowaniu paszportu mógł kontynuować studia w konspiracyjnym Seminarium Duchownym. Wówczas też uzyskał prawo pobytu we Lwowie. Uniknięcie „branki” w szeregi Armii Czerwonej umożliwiło mu podrobione zaświadczenie sowieckich władz wojskowych. Świecenia kapłańskie otrzymał 21 czerwca 1942 r. we Lwowie z rąk ks. biskupa Eugeniusza Baziaka.

Pierwszą placówką, w której pełnił posługę duszpasterską, była parafia Złotniki w dekanacie podhajeckim. 22 lutego 1944 r. cudem uniknął śmierci z rąk członków OUN-UPA. Dzień później wyjechał do Lwowa, gdzie pracował jako wikariusz w parafii pw. św. Marii Magdaleny. Prowadził także posługę duszpasterską w kościele filialnym we Lwowie - Kulparkowie. Lwów opuścił w listopadzie 1945 r. Nigdy już do niego nie powrócił.

W październiku 1946 r. ks. Tokarczuk rozpoczął studia na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, na którym w 1951 r. uzyskał stopień naukowy doktora filozofii. Pełnił funkcję asystenta na Wydziale Filozofii KUL, prowadził też zajęcia w Seminarium Duchownym w Lublinie. W proteście przeciwko wprowadzeniu na KUL komunistycznej organizacji młodzieżowej - Związku Młodzieży Polskiej - w 1952 r. zrezygnował z pracy na uczelni i wyjechał do Olsztyna. Tam był wykładowcą w Seminarium Duchownym. W 1962 r. ks. Tokarczuk objął Katedrę Teologii Pastoralnej na Wydziale Teologicznym KUL. Biskupem przemyskim został 6 lutego 1966 r. W swoim herbie biskupim wpisał słowa *Deus Caritas*. Rozpoczęcie pracy duszpasterskiej w Przemyśle zbiegło się z uroczystościami tysiąclecia chrztu Polski. W trakcie obchodów milenijnych ordynariusz głosił kazania, które uznane zostały przez Służbę Bezpieczeństwa za zawierające „wrogie akcenty”. Obawiając się wpływu bp. Tokarczuka na nastroje społeczne, władze prowadziły działania zmierzające do podważenia jego autorytetu.

Przyjęty przez bp. Tokarczuka program budownictwa sakralnego w diecezji przemyskiej zakładał zagęszczenie sieci parafialnej przez budowę nowych świątyń (w procesie tym aktywnie uczestniczyli wierni). W latach 1966-1993 powstało ponad 400 kościołów. Biskup przemyski przejmował także na rzecz Kościoła rzymskokatolickiego opuszczone i niszczone cerkwie greckokatolickie. Poza realizacją programu budownictwa sakralnego bp Tokarczuk zasłynął z głoszenia bezkompromisowych kazań oraz działań podejmowanych z myślą o tworzeniu nowych więzi społecznych w ramach Kościoła. Kuria Biskupia w Przemyśle w latach siedemdziesiątych XX

w. była miejscem spotkań opozycjonistów skupionych w Komitecie Obrony Robotników (później Komitet Samoobrony Społecznej KOR), Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela, Konfederacji Polski Niepodległej, Komitecie Samoobrony Chłopskiej Ziemi Lubelskiej, Komitecie Samoobrony Chłopskiej Ziemi Grójeckiej czy środowiska organizującego się wokół lubelskiego pisma „Spotkania”. Z pomocy bp. Tokarczuka korzystał także Komitet Samoobrony Chłopskiej Ziemi Rzeszowskiej. Od początku posługi bp Tokarczuk traktowany był jako zdecydowany przeciwnik ustroju komunistycznego. Inwigilowano go przez sieć tajnych współpracowników, zdobywano informacje z podsłuchu w pałacu biskupim. Proces ten wspomagany był za pomocą listów protestacyjnych wysyłanych przez SB i jej konfidentów z diecezji przemyskiej do Watykanu. W latach 1967–1993 bp Tokarczuk był członkiem Rady Głównej Episkopatu Polski. W 1967 r. został przez kard. Stefana Wyszyńskiego włączony w skład Komisji Wspólnej Episkopatu i Rządu. Decyzja ta wywołała protest władz komunistycznych, co przyczyniło się do zamrożenia prac komisji aż do 1980 r. W latach 1990–1991 pełnił obowiązki jej współprzewodniczącego. Był także członkiem Komisji Episkopatu ds. Duszpasterstwa Ogólnego (1967–1989) oraz przewodniczącym Komisji „Iustitia et Pax” (1970–1972). 2 czerwca 1991 r. Ojciec Święty Jan Paweł II nadał bp. Ignacemu Tokarczukowi tytuł arcybiskupa *ad personam*. W 1992 r. abp Tokarczuk został arcybiskupem metropolitą przemyskim. Rok później przeszedł na emeryturę. Arcybiskup Ignacy Tokarczuk jest honorowym obywatelem Przemyśla, Rzeszowa, Tarnobrzega, Stalowej Woli, Jasła oraz Łańcuta. 1 czerwca 1996 r. otrzymał Nagrodę im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego za bezkompromisową służbę prawdzie. W 1997 r. został wybrany Małopolaninem Roku. W 1991 r. Akademia Teologii Katolickiej w Warszawie (obecnie UKSW) nadała ordynariuszowi przemyskiemu tytuł doktora *honoris causa*. W 2003 r. został odznaczony medalem *Polonia Mater Nostra Est*. W 2006 r. Katolicki Uniwersytet Lubelski uroczyście odnowił jego doktorat. Trzy lata później tytuł doktora *honoris causa* nadał abp. Tokarczukowi Uniwersytet Rzeszowski.

3 maja 2006 r. – w święto Matki Bożej Królowej Korony Polskiej i święto narodowe upamiętniające uchwalenie Konstytucji 3 maja – prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński w uznaniu znamienitych zasług dla Ojczyzny, za działalność na rzecz przemian demokratycznych i wolnej Polski odznaczył abp. Tokarczuka najwyższym odznaczeniem państwowym Rzeczypospolitej Polskiej – Orderem Orła Białego. Od 2007 do 2009 r. przemyski arcypasterz był członkiem Kapituły Orderu Orła Białego.

3 IX 2012 r. w Przemyśle „niezlomny” abp Ignacy Tokarczuk został uhonorowany nagrodą honorową Świadek Historii przez Kapitułę, której przewodniczy Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Łukasz Kamiński.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

